

sanguinem delegerat. nam is Aviam Octaviam, et per eam Augustum avunculum praeferebat.

C. CORNELII TACITI

AB

EXCESSV DIVI AVGVSTI

A N N A L I V M

LIBER QVINTVS.

BREVIARIVM LIBRI.

Cap. 1. *Liviae Aug. mors et elogium.* 2. *Tiberius etiam mortuae iniquus.* 3. *Seiani potentia crescit. Agrippina et Nero a Principe accusantur.* 4. *In eos Populi favor,* 5. *irato Tiberio. Triennii acta desunt.*

6. *Seianus detecta cupidine imperii pervertitur,* 7—9. *cum magna amicorum strage.*

10. *Pseudo-Drusum persequitur Poppaeus Sabinus.* 11. *Discordia Consulum. Haec gesta annis circiter tribus,*

C. RVBELLIO GEMINO. C. FVFIO GEMINO
M. VINVCIO QVARTINO. C. CASSIO LONGINO
TIBERIO CAESARE V. L. AELIO SEIANO. COSS.

Rubellio et Fusio Coss. quorum utrique Geminus cognomentum erat, Iulia Augusta mortem obiit, aetate extrema, nobilitatis per Claudiam familiam, et adoptione Liviorum Iuliorumque, clarissimae. Pri-

mum ei matrimonium et liberi fuere cum Tiberio Nerone, qui bello Perusino profugus, pace inter Sex. Pompeium ac triumviros pacta, in urbem rediit. Exin Caesar cupidine formae aufert marito, incertum an invitam; adeo properus, ut, ne spatio quidem ad entendum dato, Penatibus suis gravidam induxerit. Nullam posthac subolem edidit: sed, sanguini Augusti per coniunctionem Agrippinae et Germanici adnexa, communes pronepotes habuit. Sanctitate domus priscum ad morem, comis ultra quam antiquis feminis probatum, mater inpotens, uxor facilis, et cum artibus mariti, simulatione filii, bene composita. Funus eius modicum, testamentum diu inritum fuit. laudata est pro rostris a C. Caesare pronepote, qui mox rerum potitus est.

II. At Tiberius, quod supremis in matrem officiis defuisset, nihil mutata amoenitate vitae, *magnitudinem negotiorum* per litteras excusavit: honoresque memoriae eius ab Senatu large decretos, quasi per modestiam, inminuit, paucis admodum receptis, et addito, *ne caelestis religio decerneretur: sic ipsam maluisse.* quin et parte eiusdem epistolae increpuit *amicitias muliebres*, Fusium Consulem oblique perstringens. Is gratia Augustae floruerat, aptus adliciendis feminarum animis; dicax idem, et Tiberium acerbis facetiis inridere solitus, quarum apud prae-potentes in longum memoria est.

III. Ceterum ex eo praerupta iam et urgens dominatio. nam, incolumi Augusta, erat adhuc perfugium; quia Tiberio inveteratum erga matrem obsequium, neque Seianus audebat auctoritati parentis antire. tunc, velut frenis exsoluti, proruperunt: missaeque in Agrippinam ac Neronem litterae, quas pridem adlatas, et cohibitas ab Augusta, credit vulgus. haud enim multum post mortem eius recitatae sunt. verba inerant quaesita asperitate: sed

non arma, non rerum novarum studium; *amores iuvenum, et impudicitiam* nepoti obiectabat. in nurum ne id quidem confingere ausus, *adrogantiam oris et contumacem animum* incusavit, magno Senatus pavore ac silentio: donec pauci, quis nulla ex honesto spes, (et publica mala singulis in occasionem gratiae trahuntur) *ut referretur, postulavere, promptissimo Cotta Messallino, cum atroci sententia: sed aliis a primoribus, maximeque a magistratibus, trepidabatur. quippe Tiberius, etsi infense invectus, cetera ambigua reliquerat.*

IV. Fuit in Senatu Iunius Rusticus, componendis Patrum actis delectus a Caesare, eoque meditationes eius introspicere creditus: is, fatali quodam motu (neque enim ante specimen constantiae dederat) seu prava solertia, dum, imminentium oblitus, incerta pavet, inserere se dubitantibus, ac monere Consules, *ne relationem inciperent: disserebatque, brevibus momentis summa verti posse, quandoque Germanis titium poenitentiae senis.* Simul populus, effigies Agrippinae ac Neronis gerens, circumssistit curiam, festisque in Caesarem omnibus, *falsas litteras, et Principe invito exitium domui eius intendi,* clamitat. ita nihil triste illo die patratum. ferebantur etiam, sub nominibus Consularium, fictae in Seianum sententiae; exercentibus plerisque per occultum, atque eo procacius, libidinem ingeniorum. unde illi ira violentior, et materies criminandi: *spretum dolorem Principis ab Senatu: descivisse populum: audiri iam et legi novas conciones, nova Patrum consulta: quid reliquum, nisi ut caperent ferrum? et, quorum imagines pro vexillis secuti forent, Duces Imperatoresque deligerent?*

V. Igitur Caesar, repetitis adversum nepotem et nurum probris, increpitaque per edictum plebe, questus apud Patres, *quod fraude unius Senatoris Impe-*

ratoria maiestas elusa publice foret: integra tamen sibi cuncta postulavit: nec ultra deliberatum, quo minus, non quidem extrema decernerent, id enim vetitum, sed, paratos ad ultionem, vi Principis impediiri testarentur.

VI. * Quatuor et quadraginta orationes super ea re habitae, ex quibus ob metum paucae, plures adsuetudine, * *mihî pudorem aut Seiano invidiam adlatu- rum censui.* * *versa est fortuna, et ille quidem, qui conlegam et generum adsciverat, sibi ignoscit: ceteri, quem per dedecora fovere, cum scelere insectantur.* * *miserius sit, ob amicitiam accusari, an amicum accusare, haud discreverim.* * *non crudelitatem, non clementiam cuiusquam experiar, sed liber, et mihî ipsi probatus, antibo periculum. Vos obtestor, ne memoriam nostri per maerorem, quam laeti, retineatis, adiiciendo me quoque iis, qui sine egregio publica mala effugerunt.*

VII. Tunc, singulos, ut cuique adsistere, adloqui, animus erat, retinens aut dimittens, partem diei absumpsit, multoque adhuc coetu, et cunctis intrepidum vultum eius spectantibus, cum superesse tempus novissimis crederent, gladio, quem sinu abdiderat, incubuit. Neque Caesar ullis criminibus aut probris defunctum insectatus est, cum in Blaesum multa foedaque incusavisset.

VIII. Relatum inde de P. Vitellio et Pomponio Secundo. illum indices arguebant, *claustra aerarii, cui praefectus erat, et militarem pecuniam rebus novis obtulisse:* huic a Considio, Praetura functo, obiectabatur *Aelii Galli amicitia, qui, punito Seiano, in hortos Pomponii, quasi fidissimum ad subsidium, perfugisset.* neque aliud periclitantibus auxilii, quam in fratrum constantia fuit, qui vades exstiteret. mox, crebris prolationibus, spem ac metum iuxta gravatus Vitellius, petito, per speciem studiorum, scal-

pro, levem ictum venis intulit, vitamque aegritudine animi finivit. At Pomponius, multa morum elegantia et ingenio inlustri, dum adversam fortunam aequo tolerat, Tiberio superstes fuit.

IX. Placitum posthac, *ut in reliquos Seiani liberos adverteretur*; vanescente quamquam plebis ira, ac plerisque per priora supplicia lenitis. igitur portantur in carcerem, filius imminentium intelligens, puella adeo nescia, ut crebro interrogaret, *quod ob delictum, et quo traheretur? neque facturam ultra: et, posse se puerili verbere moneri*. Tradunt temporis eius auctores, *quia, Triumvirali supplicio adfici virginem, inauditum habebatur, a carnifice, laqueum iuxta, compressam: exin, obliis faucibus, id aetatis corpora in gemonias abiecta*.

X. Per idem tempus Asia atque Achaia exterritae sunt, acri magis, quam diuturno rúmore, *Drusum, Germanici filium, apud Cycladas insulas, mox in continenti visum*. et erat iuvenis haud dispari aetate, quibusdam Caesaris libertis, velut agnitus, per dolumque comitantibus. Adliciebantur ignari, fama nominis, et promptis Graecorum animis ad nova et mira: *quippe elapsum custodiae, pergere ad paternos exercitus, Aegyptum aut Syriam invasurum*, fingebant simul credebantque. iam iuventutis concursu, iam publicis studiis frequentabatur, laetus praesentibus, et inanium spe; cum auditum id Poppaeo Sabino. Is, Macedoniae tum intentus, Achaiam quoque curabat. Igitur, quo vera, seu falsa anteiret, Toronaeum Thermaeumque sinum praefestinans, mox Euboeam, Aegaei maris insulam, et Piraeecum Atticae orae, dein Corinthiense litus, angustiasque Isthmi evadit: marique alio Nicopolim, Romanam coloniam, ingressus, ibi demum cognoscit, sollertius interrogatum, *quisnam foret*, dixisse, *M. Silano genitum*: et, multis sectatorum dilapsis, adscen-

disse navem, tamquam Italiam peteret. scripsitque haec Tiberio. neque nos originem finemve eius rei ultra comperimus.

XI. Exitu anni, diu aucta discordia Consulum erupit. nam Trio, facilis capessendis inimicitiiis, et foro exercitus, ut *segnem Regulum ad opprimendos Seiani ministros*, oblique perstrinxerat. ille, nisi lacerassetur, modestiae retinens, non modo retudit conlegam; sed, ut *noxium coniurationis*, ad disquisitionem trahebat. Multisque Patrum orantibus, ponerent odia in perniciem itura, mansere infensi ac minitantes, donec magistratu abirent.

C. CORNELII TACITI

AB

EXCESSV DIVI AVGVSTI

A N N A L I V M

LIBER SEXTVS.

BREVIARIVM LIBRI.

CAP. 1. *Tiberii foedae libidines.* 2. *In Seiani et Liviae memoriam saevitur. Togonii adulationem Princeps inridet.* 3. *Gallionis increpat et punit. Paconianus.* 4. *Latiaris. Dissidium Consulum sedat Maximus.* 5. *Colla Messallinus accusatus.* 6. *Tiberii confessio. Tyrannorum occulta supplicia.* 7. *Caecilianus, Servacus, Thermus damnati. Delationes crebrae.* 8. *M. Terentius, ob Seiani amicitiam accusatus, egregie*